

**RADA MIEJSKA
Cieszyna**

BRM.001431.USZ.2018

Cieszyn, dnia 27 marca 2018r.

**Pani
Gabriela Staszkievicz**

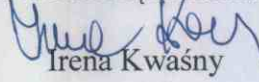
**Przewodnicząca
Rady Miejskiej Cieszyna**

Na podstawie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki Komisja Urbanistyki, Strategii i Ochrony Zabytków Rady Miejskiej Cieszyna zwraca się do Burmistrza Miasta o skierowanie do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi celem zaopiniowania następujących wniosków o nadanie nazw ulic i rond:

1. wniosek Fundacji Józefa Świdra z dnia 28 grudnia 2017 r. o nadanie jednej z ulic, placów lub skwerów na terenie miasta Cieszyna imienia Józefa Świdra,
2. wniosek p. Krystyny i Tadeusza Radziszewskich z dnia 24 stycznia 2018 r. o nadanie nowemu rondu w mieście imienia pilota Pawła Niemca,
3. wniosek Międzynarodowej Organizacji Soroptimist International Klub w Cieszynie z dnia 20 czerwca 2017 r. o uhonorowanie jednej z ulic Cieszyna imieniem Marii Wardasówny.

Wyżej wymienione wnioski przedkładamy w załączeniu

Przewodnicząca Komisji

Irena Kwaśny

-BM
Proszę o procedowanie
zgodnie z wnioskiem
XVSOZ
28.03.2018
Przewodnicząca
Rady Miejskiej Cieszyna
mgr inż. Gabriela Staszkievicz

Wpł. 22. 06. 2017

Cieszyn, 20 czerwca 2017 r.

13

MIĘDZYNARODOWA ORGANIZACJA
SOROPTIMIST INTERNATIONAL
KLUB W CIESZYNIE

43-400 CIESZYN, ul. ZAMKOWA 3 abc
NIP 5482665685 REGON 243526722

Podpis

URZĄD MIEJSKI W CIESZYNIE
SEKRETARIAT BURMISTRZA

Wpł. 23. 06. 2017

URZĄD MIEJSKI
w Cieszynie

Wpł. 21. 06. 2017

L.dz. .... zał. ....
Wysł. .... Załatw. ....
L.dz. .... zał. ....

Sz. Pani

Gabriela Staszkievicz
Przewodnicząca
Rady Miejskiej Cieszyna

Międzynarodowa Organizacja Soroptimist International Klub w Cieszynie zrealizowała we współpracy z Biblioteką Miejską w Cieszynie projekt „Kobiety Śląska Cieszyńskiego”. W ramach projektu przeprowadzono spotkania dla 350 uczniów klas trzecich cieszyńskich gimnazjów. Projekt został dofinansowany z budżetu miasta i dzięki tej pomocy finansowej można było uatrakcyjnić spotkania : uczniowie mogli obejrzeć ciekawe zdjęcia archiwalne w przygotowanej prezentacji multimedialnej oraz otrzymali zakładki z informacjami o najciekawszych sylwetkach kobiet i ich dorobku w obszarze kultury i sztuki naszej małej ojczyzny.

Każde spotkanie zakończone było ankietą ewaluacyjną, w której jedno z pytań dotyczyło opinii uczniów, która z poznanych kobiet wydaje im się godna upamiętnienia jako patronki jednej z cieszyńskich ulic. Zdecydowanie najwięcej głosów uzyskała Maria Wardasówna żyjąca w latach 1907 – 1986 nazwana najlepszą pisarką wśród lotników i najlepszą pilotką wśród pisarzy.

Ta sytuacja jest wyjątkową, gdyż umożliwiła Radzie Miejskiej uwzględnić głos młodych mieszkańców Cieszyna przy decydowaniu o patronie nowej ulicy w naszym mieście.

Międzynarodowa Organizacja Soroptimist International Klub w Cieszynie zwraca się z więc z prośbą o uhonorowanie jednej z ulic nazwiskiem wybranej przez młodzież kobiety Marii Wardasówny. To byłaby pierwsza ulica w Cieszynie nazwana nazwiskiem zasłużonej kobiety Śląska Cieszyńskiego.

Mamy nadzieję na pozytywne rozpatrzenie naszej prośby przez Radę Miejską Cieszyna.
W załączeniu życiorys Marii Wardasówny.

Z poważaniem

Halina Bocheńska

Prezydentka Klubu Soroptimist

- do kawiarni
Urbański
- do BM do
wiedomości
Przewodnicząca
Rady Miejskiej Cieszyna
mgr inż. Gabriela Staszkievicz

Maria Wardasówna 1907-1986

Maria urodziła się w Roztropicach w powiecie bielskim, w rodzinie chłopskiej, była jednym z ośmiorga dzieci. Naukę w szkole ludowej, godziła z ciężką pracą na roli. Rodzice chcieli zakończyć jej edukację na miejscowej szkole, jednak nauczyciel przekonał ich, że powinna się dalej kształcić. Miała 14 lat, kiedy przyjęto ją jako hospitantkę do drugiej klasy szkoły wydziałowej w Skoczowie, ale rano i po lekcjach nadal pracowała w gospodarstwie. Po ukończeniu szkoły, rodzice nie pozwolili już na dalszą naukę, więc uciekła z domu. Pracowała w Krakowie jako służąca i uczyła się na Wyższych Kursach dla Kobiet. Wróciła do rodzinnej wsi, wstąpiła do Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”, ale już w 1926 r. wyjechała do rodzeństwa do Warszawy, tam skończyła kolejne kursy. Ponieważ rodzice nie akceptowali jej samodzielności ani kupna roweru, który miała jako pierwsza dziewczyna we wsi, ponownie uciekła i podjęła pracę w fabryce w Cieszynie. Skończyła kurs handlowy i po roku pracowała już jako stenotypistka w Wojewódzkim Urzędzie Budownictwa, brała również inne prace. Kupiła wymarzony motocykl, „dekawkę”, została pierwszą motocyklistką na Śląsku. Wtedy wojewoda zwolnił ją z pracy, *przynosiła wstyd urzędniczemu zawodowi*, nie akceptowano motocyklistki w spodniach. W roku 1930 wyjechała na „dekawce” do Katowic i tam pracowała jako sekretarka Polskiego Związku Motorowego. Zapisła się i zdała egzamin teoretyczny na kursie lotniczym. Za specjalną zgodą prezesa uzyskała możliwość szkolenia praktycznego, została pierwszą na Śląsku, a drugą w Polsce kobietą – pilotem. W roku 1931 wojewoda Grażyński wyraził zgodę na jej udział w rajdzie pilotek dookoła Polski, zdobyła nagrodę i medal, a jej reportaż z rajdu ukazał się, wraz ze zdjęciem, w tygodniku „Światowid”. Wydała pamiętnik z rajdu pt. *Próba skrzydeł*, wysoce oceniony przez młodzież. Pod koniec 1932 r. przeniósł się do Warszawy. W latach 1935/36 ukazują się książki dla młodzieży *Janek – lotnik* oraz *Lot Jurka wokół Polski*, a w 1939 r. powieść o tematyce narciarskiej *W słońcu i śniegu*. Publikacje cieszyły się dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży, a także zyskały pozytywne oceny krytyki literackiej. W 1936 r. tygodnik „Iskry” drukował autobiograficzną powieść *Maryśka ze Śląska*, która ukazała się też w wydaniu książkowym. W okresie okupacji powieść objęto szczególnym zakazem, ale po wojnie doczekała się kolejnych wydań gazetowych i książkowych tak w kraju, jak i za granicą, m. in. w Brazylii i USA, oraz weszła do kanonu lektur szkolnych.

Po wybuchu wojny zaangażowała się w obronę kraju, a później wstąpiła w szeregi Podziemnej Organizacji Wojskowej „Wilki”. Poszukiwana, ukrywała się, ale nie zrezygnowała z działalności konspiracyjnej. Za działalność otrzymała po wojnie liczne odznaczenia. W pierwszych dniach wolności zabezpieczała porzucony przez wroga sprzęt lotniczy, a w lutym 1945 r. mianowano ją komendantem portu lotniczego w Łodzi. Tam, z jej inicjatywy, powstał pierwszy po wojnie Aeroklub. Została jego prezesem i bez zgody władz uruchomiła pierwszy po wojnie kurs szybowcowy. Później pracowała w Wydziale Propagandy Polskich Linii Lotniczych LOT. Zawsze działała społecznie, min. w Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”, była też współzałożycielką Ligi Lotniczej. W latach czterdziestych kupiła w Rumunii samolot RWD-13, którego jednak nie otrzymała, przejął go LOT. Pisała i publikowała, została członkiem Związku Literatów Polskich. Wydała *Rekord Władka Dzieciola i Dziewczynę z chmur*. Jako taterniczka napisała powieść *Zwycięscy Tatr*, zaś *Zew przestworzy* poświęciła Żwirce i Wigurze. Opracowywała audycje radiowe, pisała artykuły, współpracowała z czasopismami. Dziełem życia stała się saga *Wyłom*, składająca się z 6 tomów, ukazujących się w latach 1951-66. Główny wątek to losy rodziny Rajwasów, mieszkańców Roztropic. Opisuując jej dzieje dociera do problematyki mającej znaczenie ogólnospołeczne. Włożyła ogromną pracę w odtworzenie historii Śląska Cieszyńskiego, wykorzystwała także z własne doświadczenia i obserwacje. Sama wyłamała się z tradycyjnej obyczajowości i zawsze propagowała nowe miejsce kobiety w społeczeństwie, tym małym wiejskim, i tym większym, miejskim i ogólnonarodowym. Od 1966 r. przebywała w Wiśle, odbywała sporo spotkań autorskich, nigdy nie pobierała honorariów. Otrzymała liczne nagrody i odznaczenia. Ostatnie lata poświęciła na pisanie pamiętników, które pozostają w rękopisie. W latach 1973-75 przebywała u kuzynów do USA, spotykała się z Polonią, Pisała o tym w książce *Kościuszko jeździ po Milwaukee* i *Maryśka za Wielką Wodą*. Po ciężkiej chorobie zmarła w Warszawie w 1986 r., pochowana w Kwaterach dla Zasłużonych na Cmentarzu Komunalnym w Cieszynie.

BM do władz
do komisji
Urbanistyki
Strategii
rozwoju
9.01.2018
mgr inż. Gabriela Staszkiwicz

Fundacja
Józefa Świdra

BRM. 033. 52. 2017/18
Wpł. 03. 01. 2018

URZĄD MIEJSKI W CIESZYNI
SEKRETARIAT BURMISTRZA (2)

Wpł. 30. 01. 2018

URZĄD MIEJSKI
w Cieszynie
Wpł. 29-12-2017
Wysł. .... Załatw. ....
L.dz. 28378 Zał. ....

Katowice, dnia 28 grudnia 2017 roku

Szanowna Pani
Gabriela Staszkiwicz
Przewodnicząca Rady Miejskiej Cieszyna

Szanowna Pani Przewodnicząca!

Przesyłam w załączeniu odpis uchwały Zarządu Fundacji im. Józefa Świdra z siedzibą w Katowicach z dnia 27 grudnia 2017 roku w sprawie wystąpienia do Władz Miasta Cieszyna z wnioskiem o nadanie jednej z ulic, placów lub skwerów na terenie Miasta Cieszyna imienia **Józefa Świdra** – z uprzejmą prośbą o pozytywne rozpatrzenie tego wniosku przez Radę Miejską Cieszyna.

Profesor **Józef Świder** – wybitny polski kompozytor i pedagog muzyczny – był przez kilkadziesiąt lat blisko związany ze Śląskiem Cieszyńskim i Cieszynem, w którym tworzył i pracował, między innymi, jak wieloletni Dyrektor Instytutu Muzyki.

Od 2015 roku **Józef Świder** patronuje organizowanemu w Cieszynie – z inicjatywy Instytutu Muzyki w Cieszynie i Chóru Reprezentacyjnego Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia” – Międzynarodowemu Festiwalowi Muzyki.

Z uwagi na liczne związki **Józefa Świdra** z Cieszynem i Jego zasługi w promocji Cieszyna jako Miasta Muzyki załączony wniosek Fundacji jest uzasadniony.

Z wyrazami szacunku

PREZES ZARZĄDU
Fundacji im. Józefa Świdra
Magdalena Świder-Śnioszek

Załączniki:

- Odpis uchwały Zarządu Fundacji z dnia 27 grudnia 2017 roku
- Statut Fundacji im. Józefa Świdra
- Informacja aktualna z Krajowego Rejestru Sądowego

Fundacja
im. Józefa Świdra
KRS 0000575580

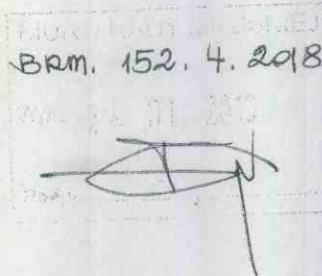
ul. Sikorskiego 24/32
40-282 Katowice
kom. 665 335 448

REGON 362508650
NIP 9542758471
www.jozefswider.pl

Celem Fundacji jest upowszechnianie, promocja, gromadzenie, dokumentowanie, ochrona i kultywowanie w kraju i zagranicą twórczości kompozytorskiej, dorobku i spuścizny muzycznej JÓZEFA ŚWIDRA

p-mail

Krystyna i Tadeusz Radziszewscy
43-400 Cieszyn
Ul. Michejdy 24

Cieszyn 24.01.2018 r

URZĄD MIEJSKI
w Cieszynie

Wpł. 24. 01. 2018

Wysł. .... Załatw. *Bem*

L.dz. *2223* ... zał. ....

Do Rady Miejskiej
w Cieszynie

Niniejszym składamy wniosek o nadanie nowemu rondu w naszym mieście imienia pilota Pawła Niemca.

Pilot ten, urodzony w Cieszynie, był jedynym oficerem Polskich Sił Powietrznych na Zachodzie, dowodzący aż czterema różnymi dywizjonami myśliwskimi (a jednym dwukrotnie) zasługuje na swoje miejsce w historii Cieszyna i Ziemi Cieszyńskiej.

Major pilot Paweł Niemiec odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari A także trzykrotnie Krzyżem Walecznych winien stać się wzorem dla przyszłych pokoleń.

Pragniemy zaznaczyć, że w 2013 r. zebraliśmy ponad 1000 podpisów mieszkańców Cieszyna pod petycją popierającą nadanie jednej z cieszyńskich ulic lub któremuś z miejsc użyteczności publicznej imienia majora Pawła Niemca.

Powyższa petycja wraz z podpisami została przekazana ówczesnemu zastępcy burmistrza panu Matuszkowi w dniu 30.05.2013 r. na spotkaniu w Książnicy Cieszyńskiej z panem Piotrem Sikorą autorem książki „Jeden z niewielu Paweł Niemiec myśliwiec z Cieszyna”.

W załączeniu:

20 stron materiałów biograficznych związanych z majorem pilotem Pawłem Niemcem

- BM do wiadomości
- Radni
- Komisja USiO2

24.01.2018

G. Staszewicz
mgr inż. Gabriela Staszewicz

Radziszewscy
Pawel

URZĄD MIEJSKI W CIESZYŃNIE
SEKRETARIAT BURMISTRZA (2)

Wpł. 25. 01. 2018

L.dz. .... *kon* .....

JEDEN Z NIEWIELU.

PAWEŁ NIEMIEC, MYŚLIWIEC Z CIESZYNA

Major pilot **Paweł Niemiec**, kawaler Orderu Virtuti Militari, odznaczony też trzykrotnie Krzyżem Walecznych, jawi się jako postać nietuzinkowa a mimo to w pamięci ludzkiej pozostało po nim niewiele śladów. Był oficerem przedwojennego polskiego lotnictwa, instruktorem najślynniejszej uczelni lotniczej, Szkoły Orłąt. Należał do grona 145 polskich pilotów, uczestników Bitwy o Anglię. Jako jedyny też oficer Polskich Sił Powietrznych na Zachodzie dowodził aż czterema różnymi dywizjonami myśliwskimi. Po zakończeniu działań wojennych doświadczył tragedii rozczerowania, nie decydując się na powrót do Ojczyzny, o którą walczył. Majątek jego rodziny został zagrabiony przez komunistów, mąż jego siostry zginął w Katyniu, a on sam nie

chciał żyć w zakłamaniu, strachu i podzielić losu swych towarzyszy broni więzionych niesłusznie przez Urząd Bezpieczeństwa. Wybrał emigrację i na stałe osiadł w dalekiej Argentynie, gdzie zmarł w 1985 roku. Był patriotą i wiernym synem swej ziemi, również tej najbliższej swemu sercu, cieszyńskiej. Mimo to, do chwili obecnej, nie doczekał się swego miejsca w panteonie zasłużonych ludzi swego regionu. Dlatego tak ważnym jest przypomnienie sylwetki tego pilota jego krajanom nad Olzą, a także młodej generacji Polaków w całym kraju. Jak napisał w przedmowie do książki jego serdeczny przyjaciel, zmarły w trakcie jej pisania, pułkownik pilot Stanisław Bochniak, **Paweł Niemiec** był osobą skromną i właśnie dlatego tak niewiele o nim do tej pory wiadomo. Celem niniejszej publikacji jest zmiana tego stanu rzeczy...

Autor: Piotr Sikora